

УДК 336.717

Рожкова К. І.,*аспірантка Державної установи “Інститут економіки та прогнозування НАН України”*

ОСОБЛИВОСТІ РЕКАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

У статті обґрунтовані об’єктивні економічні передумови процесу рекапіталізації банків в Україні; розглянуті інструменти її здійснення. Визначений вплив рекапіталізації на подальший розвиток банківської системи України.

Ключові слова: рекапіталізація банків, економічна криза.

В статтє обоснованы объективные экономические предпосылки рекапитализации банков в Украине; рассмотрены инструменты её реализации. Осуществлена оценка влияния рекапитализации на дальнейшее развитие банковской системы Украины.

Ключевые слова: рекапитализация банков, экономический кризис.

The author justifies the economic preconditions for the bank recapitalization in Ukraine and considers variants of its realization. The article reveals the influence of the recapitalization on further development of Ukraine's banking system.

Key words: bank recapitalization, economic crisis.

Постановка проблеми. Активна фаза економічної кризи в Україні характеризувалась стрімкою девальвацією національної валюти, гострим дефіцитом ліквідності банківської системи та загрозою банкрутства деяких українських банків. Економічна криза стала серйозною перепоною на шляху розвитку вітчизняної банківської системи і вказала на ряд проблем, які в ній існували. Основною з них стала втрата банками ліквідності через відтік коштів та втрату довіри з боку вкладників. Відтак банки втратили значну частину фінансових ресурсів, необхідних для їх ефективного функціонування, і значна кількість банків виявилась недокапіталізованими. В такій ситуації надзвичайної актуальності набула проблема рекапіталізації банків з метою відновлення довіри до банків та збереження стабільності в банківській системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Причини й особливості розгортання кризових явищ у національних банківських системах зумовили значний науковий інтерес до цих проблем: за останні два роки в Україні та у світі видрукувано надзвичайно багато прикладних розробок та низку

фундаментальних монографій з цих питань. Втім необхідно зазначити, що з точки зору практичної імплементації наукових розробок важливо, передусім, врахування національної специфіки розвитку банківських систем та ураження їх кризовими явищами.

В Україні найбільш системні і ґрунтовні дослідження особливостей зародження кризи в банківській системі, її макро– та мікроекономічних наслідків були зроблені науковцями Інституту економіки та прогнозування НАН України та окремими неурядовими аналітичними центрами.

Мета і завдання дослідження. Разом з тим, по мірі стабілізації економічної ситуації виникає потреба критичного осмислення та оцінки ефективності здійснених заходів антикризової політики, зокрема в частині вітчизняної практики рекапіталізації банків, на що було витрачено значні бюджетні кошти.

Виклад основного матеріалу. У періоди кризи виникає гостра необхідність у державній підтримці банківського сектору країни. Ця необхідність зумовлена тим, що саморегуляція через ринковий механізм у таких умовах просто не діє.

На сьогоднішній день існують два основні шляхи вирішення кризової ситуації в банківському секторі – ліквідація та рекапіталізація банків. При ліквідації збитки після продажу активів будуть покриті власниками депозитів (фондом гарантування вкладів). Варто зазначити, що крупні (системні) банки не варто в кризових умовах ліквідувати в звичайному правовому порядку, адже ситуація склалась таким чином, що ліквідація потребуватиме занадто багато часу. Більше того, це може спричинити зростання недовіри до банківського сектора з боку вкладників, що в майбутньому ще гірше вплине на загальну ситуацію у банківському секторі. Таке вирішення проблеми може застосовуватись лише для малих банків, які не є ключовими учасниками ринку в цілому.

На противагу даному механізму в більшості західних країн існує необхідна нормативно-правова база, що дозволяє регуляторам забирати з проблемного банку депозити та всі “хороші” активи і переводити їх до іншого банку. Таким чином захист вкладників відбувається набагато дешевше і скоріше.

В Україні вже теж існує такий закон, але він був прийнятий лише у 2009 р. І поки його не було, єдиною можливістю повністю захистити вкладників проблемного банку була його рекапіталізація з боку держави. Мається на увазі не звичайне вливання бюджетних коштів з метою збільшення капіталу, а отримання контролю над установою. Адже тільки після цього має місце детальний комплексний аудит, що дасть достовірні відповіді на питання, чи є взагалі у цього банку шанси вижити, якими є його реальні джерела прибутку тощо. Лише після даної процедури можна прийняти рішення щодо того, чи дозволити банку розвиватись, або виплатити гроші вкладникам, а сам банк закрити, якщо його проблеми набули необоротно-

го характеру. Але цього не можна зробити без входження в капітал банку, адже існує проблема закритості інформації [2].

Беручи до уваги світовий досвід, існує кілька шляхів рекапіталізації банківської системи (при цьому дані варіанти більш складні, ніж схема рекапіталізації, затверджена в Україні). Їх об'єднує можливість так чи інакше очистити баланси банків від “поганих” активів і компенсувати їм витрачений у процесі “падіння” капітал. Ці схеми витратні для держави, і досвід багатьох країн свідчить про те, що такі витрати можуть досягати 15% ВВП. За нашими розрахунками, в Україні ця сума навряд чи може бути менше 10% ВВП. Тим не менше також ясно, що спроби замаскувати проблему приведуть до повторення японського досвіду 1990-х, коли ситуація в банківській системі була стабілізована, але при невирішеному питанні рекапіталізації банки виявилися не в змозі видавати нові кредити населенню і реальному сектору.

Найбільш очевидна схема рекапіталізації і списання поганих боргів – це створення фонду поганих активів. Реалізація такого механізму передбачає, що банки продають свої активи якоїсь державної корпорації або за номінальною ціною, або з певним дисконтом, але в будь-якому разі за ціною, що істотно перевищує ринкову. Таким шляхом держава вилучає з балансів банків погані активи і надає їм новий капітал, що дозволяє “почати життя спочатку”. Після цього держава починає самостійну роботу над викупленими поганими активами, що дає можливість ефективно консолідувати процес переговорів з неплатниками за кредитами і вирішувати питання про їх банкрутство або реструктуризації боргу, виходячи з державних інтересів. При здійсненні цієї схеми держава неминуче несе значні фінансові втрати, тому що багато хто з поганих кредитів ніколи не будуть погашені. Крім того, держава стає власником великої кількості підприємств.

Альтернативний шлях, який дозволяє вирішити частину вищевказаних проблем, передбачає запровадження обов'язкового зворотного викупу поганих боргів з боку банків. Крім того, в рамках цієї схеми саме банки залишаються відповідальними за роботу зі своїми позичальниками. При такому підході держава не стає власником різноманітних підприємств, які не можуть розплатитися за боргами, і також, швидше за все, зможе уникнути значних фінансових втрат, тому що банки зобов'язані викупити свої активи назад. Проте міжнародний досвід показує, що банки втрачають інтерес до активів, які виведені в них з балансів. Нарешті, держава ризикує опинитися власником банків, які не виконали свої зобов'язання.

Одна схема – а саме її і впровадили в нашій країні – мабуть, найбільш проста в реалізації, передбачає просто рекапіталізацію банків в обмін на привілейовані або звичайні акції. Щоправда, за кордоном це відбувається із зобов'язанням зворотного викупу і за умови, що банки створять резерви проти поганих активів за рахунок знову отриманого капіталу. У цьому випадку уряд стає акціонером банків і має можливість контролювати їхню

кредитну політику, однак несе і пов'язані з цим ризики. Щоправда, у розвинутих країнах один з важливих питань полягає в тому, що саме банки отримують від держави. Можуть використовуватися як просто бюджетні кошти, так і державні цінні папери, які, однак, не можуть бути негайно продані на ринку, але можуть бути задіяні в операціях РЕПО з органами грошово-кредитного регулювання.

Наведемо кілька прикладів порятунку банківських систем. Зокрема, спочатку зупинимося на досвіді скандинавських країн, який прийнято вважати чи не найбільш вдалим. Так, наприкінці 1980-х років для боротьби з наслідками скандинавського кризи в банківській системі уряд Норвегії розробив схему допомоги банкам, яка не передбачала викуп активів – підтримка надавалася у вигляді додаткового капіталу. Спочатку, в 1988 році, уряд Норвегії дозволив двом державним фондам брати участь в програмі допомоги проблемним банкам. Протягом двох років Фонд гарантій комерційним банкам і Фонд гарантій ощадним банкам, що фінансувалися з щорічних внесків комерційних банків, виділяли капітал проблемним фінансовим інститутам Норвегії.

Фонди гарантій банкам інвестували в акціонерний капітал банків на умовах одноразового списання власного капіталу згідно з втратами банків (з можливістю списання його до нуля), зміни ради директорів і менеджменту, заборони на проведення окремих банківських операцій, зниження операційних витрат і вживання заходів для стримування росту активів. Відзначимо, що рішення уряду Норвегії про входження в капітал банків розглядалося як тимчасове – на період кризи. Умови участі в програмі рекапіталізації були непривабливі для менеджерів банків та їх акціонерів, тому банківські організації зверталися по допомогу лише за відсутності інших способів залучення власного капіталу.

Другий приклад – країни Латинської Америки. Девальвація песо під час так званої текіла-кризи (1994 рік) зумовила недолік капіталізації банківської системи Мексики: за кілька місяців рівень достатності капіталу впав з 9,3% до менш, ніж 8%. Антикризова програма уряду Мексики передбачала можливість як тимчасової докапіталізації банківської системи, так і її повної рекапіталізації. Державним органом, відповідальним за реалізацію політики по боротьбі з кризою, став Банківський фонд захисту заощаджень (БФЗС).

Тимчасова докапіталізація банківської системи полягала у викупі цим фондом субординованих боргових зобов'язань фінансових інститутів на строк до п'яти років. Зобов'язання могли бути конвертовані у звичайні акції, якщо не погашалися протягом п'яти років. Передбачався також їх достроковий викуп. Фонд фінансував покупку боргових зобов'язань за допомогою кредиту Центробанку Мексики. Наступним кроком з порятунку банківської системи стало очищення балансів банків від проблемних кредитів. Уряд Мексики спільно з БФЗС запропонував наступну схему:

оголосив про викуп проблемних активів за ціною вище ринкової за умови, що акціонери банку зобов'язуються збільшити капітал у пропорції два до одного: на кожні два песо викуплених кредитів власники вносять один песо власного капіталу. Спеціальні позабалансові організації, створені банками, отримали проблемні кредити в управління. Кошти, що надходили від цих активів, спрямовувалися на погашення нот БФЗС. Невиплачені за кредитами кошти при погашенні урядових нот через 10 років визнавалися як збиток, і держава відшкодовувала 70–80%.

Третій приклад – план підтримки банківського сектора Південної Кореї (часів кризи 1997 року) включав залучення більшого обсягу приватних коштів для рекапіталізації і викупу проблемних активів. Уряд поклав обов'язки щодо здійснення антикризових заходів на дві державні організації: Корейську корпорацію зі страхування депозитів і Корейську корпорацію з управління активами. Програма очищення балансів банків була поєднана з наданням Банком Кореї коштів комерційним банкам для вирішення проблеми короткострокового кредитування [4].

Щоб залучити приватні кошти, корпорації випустили боргові зобов'язання. Уряд надав гарантії по нових боргових інструментах, випущених держкорпораціями, і зобов'язалася виплачувати за ними процентні платежі. Системним фінансовим інститутам було запропоновано обміняти частки в їхніх структурах на облигації Корпорації зі страхування депозитів. У банків, які санувалися в рамках програми, було списано 87,5% власного капіталу, а менеджмент, відповідальний за втрати, був замінений. Корпорація з управління активами забирала у комерційних банків проблемні кредити з дисконтом. Спочатку певний дисконт не був пов'язаний з нормативами резервування, але пізніше Корпорація з управління активами викупувала забезпечені кредити за ціною 36% від номіналу, а незабезпечені – по 1%.

Повертаючись до українських реалій, варто зазначити, що у першому кварталі 2009 року банківська система показала сумарні збитки у 7,2 млрд. грн. Найбільші збитки за результатами діяльності зазнали Укрпромбанк – 4,44 млрд. грн., Надра банк – 557,53 млн. грн., Райффазейнбанк Аваль – 368,9 млн. грн., ОТП банк – 211,8 млн. грн., Сведбанк – 167,7 млн. грн., Альфа банк – 161,7 млн. грн., Ерсте банк – 143,7 млн. грн. [1].

За даними НБУ, обсяг капіталу вітчизняних банків станом на 01.02.2010 р. становив 121760 млн. грн. Обсяг сплаченого статутного капіталу становив 121435 млн. грн. За результатами діяльності банків станом на початок 2010 р. у зв'язку зі зростанням негативного фінансового результату діяльності банків до 38450 млн. грн. (тоді як станом на початок 2009 р. фінансовий результат був позитивним і становив 7304 млн. грн.) скорочення капіталу склало 3,55%, або 4088 млн. грн.

Головна мета входження держави в капітал банків – забезпечення стабільності банківської системи. На сьогоднішній день держава інвестувала в три банки близько 9,5 млрд. грн. Державні кошти на рекапіталіза-

цію отримали лише три установи: Укргазбанк отримав ОВДП на суму 3,1 млрд. грн. в обмін на 81,6% акцій банку, Родовід Банк – на 2,8 млрд. грн. (99,93%), банк Київ – на 3,56 млрд. грн. (99,97%). При цьому першочерговий перелік претендентів на рекапіталізацію у квітні 2009 р. складався із семи банків: Надра, Укрпромбанк, Імексбанк, Фінанси та Кредит, Укргазбанк, Родовідбанк, банк Київ. Найбільш проблемними банками є Надра і Укрпромбанк: їх заборгованість перед зовнішніми кредиторами перевищує 1 млрд. дол. США, перед українськими вкладниками – фізичними особами – 15,9 млрд. грн. Банки Надра і Укрпромбанк посідають п'яте і шосте місця у банківській системі за обсягами депозитів населення, кількість їх вкладників становить понад 2 і 1 млн. осіб відповідно [1].

Постає питання про те, чому рішення про рекапіталізацію було прийнято саме щодо даних трьох банків серед усього переліку банків-претендентів. Тут варто зазначити, що Родовідбанк та Укргазбанк є великими банками і належать до першої двадцятки банків України, в них зосереджена значна частина ресурсів всієї банківської системи, і прийняття рішення щодо ліквідації даних банків ще більше похитнуло би довіру до банківської системи і могло призвести до подальшого відтоку коштів з інших банківських установ. Банк "Київ" обрали у зв'язку з тим, що він фактично спеціалізувався операціях пов'язаних з будівництвом, яке являлося одною з найбільш прибуткових галузей в до кризовий період, і в ньому була зосереджена значна кількість ресурсів даної галузі. На разі банк "Київ" планується реструктуризувати на зразок поштових банків в країнах Європи.

Коли ж власне дані три банки відчували найгострішу потребу у коштах і були на межі банкрутства? За травневими даними результатів роботи незалежних аудиторів стало відомим, що в таких банках, як Родовідбанк і "Київ" капіталу вже не було, він дорівнював нулю або навіть був від'ємним. Ці дані підтверджує фінансова звітність даних банків у другому кварталі 2009 р. (табл.1, 2). У результаті держава стала власником майже 100% цих банків. У даному випадку вже не має значення, яку кількість капіталу треба першочергово вкласти, але його має бути достатньо для того, щоб задовольнити вимоги щодо повернення депозитів населення.

Таблиця 1
Окремі показники діяльності Родовідбанку, млрд. грн. [6]

Показники	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009	01.07.2009	01.10.2009	01.01.2010
Активи	9,952	11,001	11,997	13,368	13,196	10,988	8,730	9,098	16,952

Статутний капітал	0,435	0,435	0,435	0,435	0,435	0,435	0,001	2,809	8,409
Емісійні різниці	0,536	0,536	0,536	0,536	0,536	0,536	0,536	0,536	0,536
Загальні резерви	0,166	0,164	0,223	0,228	0,691	0,459	0,956	0,471	-0,279
Прибуток/збиток минулих років	0	0	0	0	0	0,031	0,031	0,031	0
Прибуток/збиток поточного року	0,062	0,031	0,055	0,072	0,035	0,002	-1,511	-2,113	-4,216
Усього власного капіталу	1,141	1,170	1,191	1,213	1,410	1,238	-0,212	1,59	4,336
Норматив достатності капіталу Н4, %	4,45	4,01	3,69	3,31	3,48	4,13	0,01	32,56	48,80

Ситуація в Укргазбанку, як свідчать дані офіційної звітності, різко погіршилась протягом першого кварталу 2009 р. (табл.3), хоча за реальні проблеми в банку почалися значно раніше.

Таблиця 2
Окремі показники діяльності банку "Київ", млрд. грн [5]

Показники	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009	01.07.2009	01.10.2009
Активи	3,283	3,755	4,129	4,377	4,887	4,262	3,456	5,300
Статутний капітал	0,180	0,180	0,180	0,180	0,001	0,225	0,002	3,568
Емісійні різниці	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
Загальні резерви	0,548	0,548	0,567	0,567	0,565	0,564	0,824	0,824

Прибуток/збиток минулих років	0	0,020	0,001	0,001	0,002	0,038	0	0
Прибуток/збиток поточного року	0,020	0,005	0,016	0,027	0,036	-0,382	-1,203	-1,594
Усього власного капіталу	0,509	0,516	0,526	0,537	0,590	0,208	-0,613	2,561
Норматив достатності капіталу Н4, %	6,58	5,61	5,05	4,72	0,02	6,08	0,09	79,71

Таблиця 3
Окремі показники діяльності Укргазбанку, млрд. грн [7]

Показники	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009	01.07.2009	01.10.2009	01.01.2010
Активи	10,314	11,193	12,175	13,569	14,803	12,496	12,140	12,942	12,090
Статутний капітал	0,5000	0,500	0,600	0,600	0,700	0,700	0,700	3,800	3,800
Емісійні різниці	0,069	0,0689	0,119	0,119	0,136	0,136	0,136	0,136	0,136
Загальні резерви	0,446	0,446	0,546	0,546	0,654	0,858	0,854	0,861	0,772
Прибуток/збиток минулих років	0,002	0,102	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002
Прибуток/збиток поточного року	0,100	0,029	0,064	0,128	0,204	0,004	-0,076	-1,784	-4,416
Усього власного капіталу	0,929	0,958	1,144	1,208	1,453	1,456	1,373	2,772	0,095
Норматив достатності капіталу Н4, %	5,07	4,65	5,16	4,61	4,95	6,01	6,20	31,46	33,57

Якщо проаналізувати фінансову звітність трьох рекапіталізованих банків і розрахувати норматив достатності капіталу, який повинен бути не меншим за 4%, то можна побачити наступну картину: Родовідбанк не ви-

конував даного нормативу ще з середини 2008 року (рис. 1), в банку “Київ” відбувається різке падіння даного нормативу до 0,02% на початок та у третьому кварталі 2009 року (рис.2), Укргазбанк підтримував даний показник на достатньому рівні (рис.3), але не виконував інших нормативних показників, які не можна розрахувати за даними офіційної звітності.

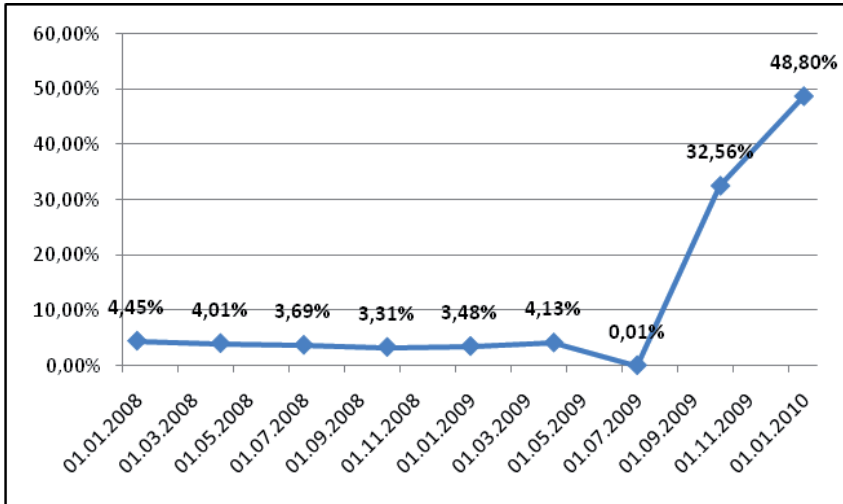

Рис.1. Зміни нормативу достатності капіталу Н4 у Родовідбанку [6]

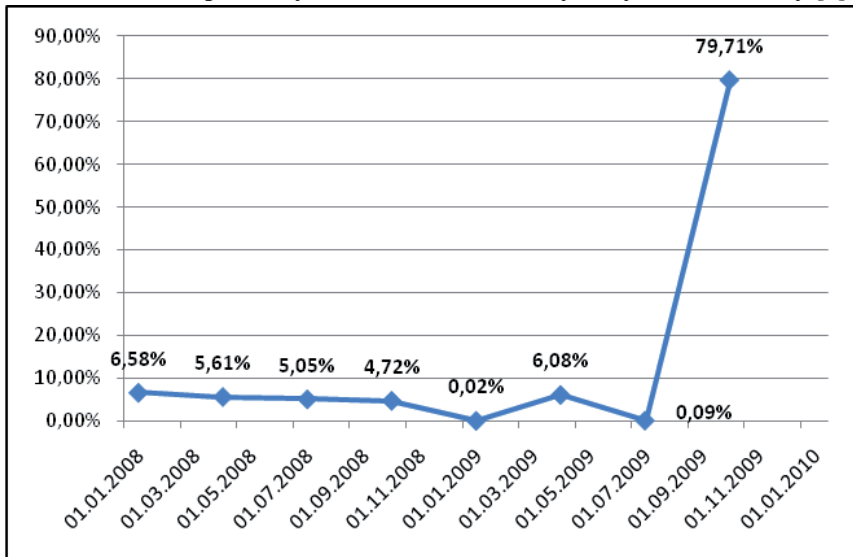

Рис.2. Зміни нормативу достатності капіталу Н4 у банку “Київ” [5]

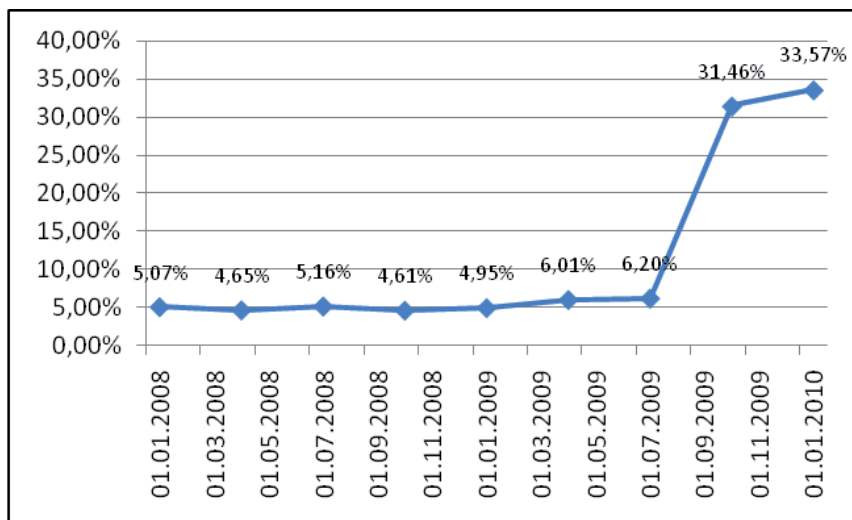

Рис. 3. Зміни нормативу достатності капіталу Н4 в Укргазбанку [7]

Після проведення процедури рекапіталізації шляхом закритого приватного розміщення акцій в банках ведеться активна політика реструктуризації боргів, було виведено тимчасову адміністрацію та знято мораторії на повернення вкладів клієнтам банку.

Рекапіталізовані банки отримують можливість тісно співпрацювати з державними органами і підприємствами з реалізації загальнодержавних програм. Це дозволить, з одного боку, підвищити фінансову стійкість даних банків, а з іншого боку, уряд отримає можливість реалізовувати через них свої програми з антикризового управління. Фактично, сьогодні Кабінет Міністрів отримує можливість використовувати не тільки Ощадбанк України і Укресімбанк, але й Укргазбанк, Родовідбанк і банк “Київ” для реалізації державних банківських програм для населення.

Раніше населення, яке віддавало перевагу роботі з державними банками, було штучно обмежено у виборі Ощадбанком і Укресімбанком. Сьогодні ж є можливість вибору вже між п'ятьма банками. Ще одним суперечливим моментом в українському процесі рекапіталізації ряд аналітиків називає той факт, що держава внесла до статутних фондів банків державні цінні папери, а не живі гроші, адже процес викупу ОВДП може зайняти досить багато часу. Але на сьогодні розроблені спеціальні графіки монетизації ОВДП, за якими фінансові установи отримуватимуть “живі” гроші відповідно до їх потреб. Крім того, державні облигації – це якісний інструмент рефінансування, який дозволяє отримувати у НБУ відносно дешеві гроші для підтримки платоспроможності банку. На даний момент НБУ ре-

фінансує банки під заставу державних облігацій за ставкою 16% річних у порівнянні з 22% річних на міжбанківському ринку, що дозволяє банкам отримувати порівняно дешеві ресурси для вирішення своїх завдань.

Іншими словами, в сьогоdnішній ситуації ще одна мета рекапіталізації полягає в тому, щоб за рахунок продажу держоблігацій НБУ і отримання вільних і порівняно дешевих ресурсів відродити систему кредитування як населення, так і суб'єктів малого і середнього бізнесу. Причому зробити це найближчим часом і на максимально прийнятних для позичальників умовах. Налагодження даного процесу автоматично поживить не лише банківський сектор, але й економіку країни в цілому. Варто також додати, що статус державного автоматично підвищує рівень довіри вкладників до банку.

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що в Україні на етапі розгортання економічної кризи виникли об'єктивні обставини для здійснення рекапіталізації банків. Враховуючи обмежені бюджетні можливості, обсяг коштів, спрямованих на рекапіталізацію банків, порівняно із зарубіжними країнами, не є значним, однак для українських платників податків він є суттєвим тягарем. Враховуючи проблеми із бюджетним ресурсом у поточному році, а також недоліки, які виявила практика рекапіталізації банків у минулому році, подальша практика спрямування бюджетних ресурсів на цілі порятунку комерційних банків є недоцільною.

Як показала практика, рекапіталізація банків Урядом виявилась менш успішною, ніж рекапіталізація банків приватними інвесторами. На сьогодні найбільшими проблемами рекапіталізованих банків залишається якість активів, а також визначення ринкової ніші функціонування.

До числа першочергових задач держави в цьому контексті слід віднести остаточне визначення зі стратегічними пріоритетами держави щодо управління цими банками з тим, щоб забезпечити у перспективі (2-3 роки) привабливу вартість капіталу і повернути державі витрачені кошти.

Література:

1. Деловая столица. – 2009. – № 20. – С. 9.
2. Криза у суспільних вимірах: Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”. – 2009. – № 21. – С. 46-49.
3. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://bank.gov.ua>>.
4. Опыт иностранной рекапитализации [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://recapitalization.com.ua>>.
5. Фінансова звітність банку Київ [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.bank.kiev.ua/main.php?cPath=12_23>.
6. Фінансова звітність Родовідбанку [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.rodovidbank.com/ukr/quartreports.php>>.
7. Фінансова звітність Укргазбанку [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.ukrgasbank.com/ukr/about/financial_parameters/quarterly_reporting/>.